

Spaanse premier Rajoy (r.) maandag tijdens een wandeling met zijn Portugese collega Costa. Na tien maanden heeft Spanje een nieuwe regering. FOTO: B. AKBULUT/HH

Spaans kabinet wacht begrotingstest

Lex Rietman
Barcelona

De nieuwe Spaanse regering staat voor de uitdaging de begroting op orde te krijgen. Zonder omvangrijke bezuinigingen gaat dit niet lukken, verwachten economen.

Na tien maanden heeft Spanje weer een regering. De conservatieve premier Mariano Rajoy mag op herhaling. Zijn nieuwe kabinet, dat nauwelijks nieuwe gezichten kent en op de sociaal-economische sleutelposten ongewijzigd is gebleven, staat voor de formidabele uitdaging de begroting op orde te krijgen.

Daarbij kan Rajoy rekenen op de steun van de rechtse liberalen van Ciudadanos. Maar dat is niet genoeg voor een meerderheid in het Congres van Afgevaardigden in Madrid. Om zijn maatregelen door het parlement te loodsen, zal de Spaanse premier dus iets moeten doen wat in zijn eerste ambtstermijn — dankzij een absolute meerderheid van zijn rechtse Partido Popular — nooit nodig was: onderhandelen met de oppositie.

De dringendste kwestie die Rajoy op economisch gebied moet aanpakken, is de begroting voor 2017. Volgens hoogleraar economie Santiago Niño Becerra is het zelfs het enige echte probleem. Alle andere kwesties, zoals de aanpak van de werkloosheid, de hervorming van het

onderwijsstelsel en de zwakke financiering van de regio's, zijn daaraan ondergeschikt.

Sinds het uitbreken van de crisis heeft Spanje in geen enkel jaar de met Brussel afgesproken begrotingsdoelstelling gehaald. Om het tekort terug te dringen eist Brussel een structurele aanpassing van € 5,5 mrd, dus los van de economische groei. Komend jaar moet Spanje het tekort terugbrengen tot 3,1% van het bruto binnenlands product (bbp).

Minister Luis de Guindos van economie is optimistisch. Hij zegt dat Spanje de doelstelling van dit jaar (4,6%) 'ruimschoots' zal halen, vooral door de meevallende groei van de economie — 3,3% volgens Madrid. Daardoor zouden volgend jaar geen extra bezuinigingen nodig zijn. Maar volgens Brussel neemt de Spaanse groei in 2017 af tot 2,3% en moet het land meer dan € 7 mrd bezuinigen.

In tegenstelling tot minister De Guindos, denkt hoogleraar José García Montalvo dat dit nog een hele klus zal worden. Het in zijn ogen overdreven optimisme van De Guindos helpt daarbij niet mee. 'De opbrengst van de vennootschapsbelasting is bijvoorbeeld gedaald ondanks de economische groei', zegt de econoom van de Barcelonese universiteit UPF.

De gunstige cijfers die De Guindos voor dit jaar presenteert geven volgens García Montalvo een ver-

tekend beeld. 'De regering heeft een truc bedacht door de voorinhouwing van de vennootschapsbelasting te vervroegen', zegt hij. Die truc levert dit jaar € 9 mrd op. Maar het is niets anders dan de problemen vooruitschuiven, meent García Montalvo.

Rajoy zal de komende weken voor het eerst een begroting moeten opstellen zonder dat hij over een meerderheid in het parlement beschikt. Dat maakt het moeilijk om de belastingen te verhogen, zegt hoogleraar Juan Pedro Aznar van businessschool Esade. De enige manier die bij een krimpende groei dan nog overblijft om het begrotingsdoel te halen, is bezuinigen. Maar ook dat valt volgens Aznar niet mee met een minderheidsregering. Het zal volgens hem uitdraaien op forse bezuinigingen op de openbare werken.

Toch zal dat niet genoeg zijn, verzekert Niño Becerra. Behalve een ineenstorting van de publieke werken voorziet hij verdere bezuinigingen op het onderwijs en de gezondheidszorg. Verder zullen verhogingen van de btw en de onroerendgoedsbelasting nodig zijn om het begrotingstekort in 2020 helemaal weg te werken, zoals de Brusselse afspraak vereist. 'Voor Spanje komt dat neer op een aanpassing van € 46 mrd. Spanje gaat dat halen, maar vraag niet tegen welke prijs', zegt Niño Becerra. Als gevolg van de pijnlijke maatregelen verwacht hij

dat het nieuwe kabinet geen lang leven beschoren zal zijn.

Na de begroting voor 2017 zijn de pensioenen de meest dringende kwestie op de economische agenda van premier Rajoy. De premier zal zich terdege bewust zijn van het probleem. Al was het maar uit politiek eigenbelang, want geen partij in Spanje telt zo veel bejaarden onder haar kiezers als zijn conservatieve Volkspartij.

Het Spaanse pensioensysteem is een verdeelstelsel; de pensioenen van nu worden betaald door degenen die nu werken en premie afdragen. Dat systeem staat onder druk. Steeds minder werkenden moeten steeds meer gepensioneerden onderhouden. In Spanje geldt dat nog sterker dan elders in Europa.

Spanje combineert een hoge levensverwachting (alleen Japanners worden nog ouder) met een van de laagste geboortecijfers. En na Griekenland heeft het land met ruim 19% de hoogste werkloosheid van Europa.

De conclusie is onvermijdelijk: de pensioenen moeten omlaag, de pensioenleeftijd moet omhoog, of er moet aanvullende financiering komen via de belastingen. De nieuwe regering in Madrid zal de oplossing in alternatieven zoeken, denkt Aznar. Maar op de langere termijn zijn volgens Niño Becerra kortingen op de pensioenen onvermijdelijk. Dat moment zal Rajoy ongetwijfeld zo lang mogelijk uitstellen.

**Minderheid
Rajoy moet iets
doen wat nooit
nodig was:
onderhandelen
met de oppositie**

**Bezuinigingen
Een 'truc' met de
vennootschaps-
belasting levert
€ 9 mrd op**

**Verwachting
Door de pijnlijke
maatregelen
zal het kabinet
geen lang leven
beschoren zijn**